

Варфоломеева К.В. Психолого-педагогічні засади формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом у підлітків / К.В.Варфоломеева // Актуальні проблеми фізичного та валеологічного виховання учнівської молоді; теорія і практика: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Лисичанськ, 20 березня 2013 р.). - Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». - Лисичанськ : ООО "КИТ-Л", г.Лисичанск, - С. 22-25.

Анотація. Бадмінтон представляє собою специфічну гілку історичних та педагогічних знань. Одним із шляхів вирішення проблеми є підвищення уваги до фізичного виховання через заняття бадмінтоном, пошук нових форм та засобів тренування.

Ключові слова: мотивація, фізкультура, підлітки.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ У ПІДЛІТКІВ 13-14 РОКІВ

Варфоломеева К. В.

ДЗ Луганський національний університет Імені Тараса Шевченка

Підлітковий вік — один із найважливіших періодів у процесі формування особистості. У віці 13-14 років інтенсивніше розвиваються різні задатки, формуються моральні якості, виробляються риси характеру. Саме в цьому віковому періоді закладається і зміцнюється фундамент здоров'я та розвиток фізичних якостей, необхідних для ефективної участі у різних формах рухової активності (Л. Волков [1], О. Дубогай, В. Кузнецов, Т. Круцевич, Н. Москаленко, Т. Петровська О. Сухарев, Ж. Холодов, Б. Шиян).

О. В. Шиян розробила та обґрунтувала зміст уроків фізичної культури з цілеспрямованим використанням елементів бадмінтону для молодших школярів [4, с. 9].

Бадмінтон представляє собою специфічну гілку історичних та педагогічних знань. Одним із шляхів вирішення проблеми є підвищення уваги до фізичного виховання через заняття бадмінтоном, пошук нових форм та засобів тренування. Одними із перших до аналізу діяльності бадмінтоністів звертаються В, Лівшиц, Д Рібаков, М. Штільман, Ю. Смірнов [2; 3].

Мета дослідження - визначити психолого-педагогічні засади формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом у підлітків 13-14 років.

На думку М. Я. Віленського, А. П. Внукова, І. М. Каплака, В. А. Щербини формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом є актуальним і повинно стати довгостроково позитивним результатом всієї діяльності з фізичного виховання.

М. Я, Віленській, вивчаючи питання формування в учнів загальноосвітніх шкіл потреби фізичного вдосконалення, вважає цей напрям

принципово важливим у вирішенні завдань фізичного виховання. Основними м<«мишками сформованості у школярів потреби фізичного вдосконалення

• рівень знань з фізичної культури; усвідомленість у виконанні фізичних мир»»; активність на заняттях з фізичного виховання; регулярність виступів у змаганнях.

Процес формування в учнів потреби у фізичному самовдосконаленні і надається з ряду взаємопов'язаних напрямів: виховання позитивного інтересу до занять фізичними вправами; озброєння школярів знаннями і вироблення на їхній основі переконань у необхідності систематичних занять фізичною культурою; формування відповідних умінь і навичок; залучення учнів до щоденних занять фізичною культурою.

Виховання інтересу до занять залежить від уміння вчителя точно і доступно пояснити значення і зміст занять; у завдання вкладати особистий інтерес учня і давати йому змогу відчувати результати його діяльності, доводити одночасно до свідомості дітей необхідність тривало і наполегливо працювати для досягнення результатів.

Формуванню інтересу до занять фізичними вправами сприяють також довільне проведення всіх форм занять на тренуванні, оснащення і естетичне оформлення всіх форм занять спортивної бази, посильні завдання, що забезпечують успішність процесу навчання.

Велике значення при формуванні інтересу дітей до систематичних занять фізичною культурою мають узгоджені дії навчального закладу і сім'ї, значним мотивом для активізації батьків є оздоровчий вплив занять фізичними вправами на дитячий організм.

Основою для формування переконання у необхідності самостійних пінять фізичними вправами є знання про значення занять для всебічного розвитку, підвищення фізичної і розумової працездатності, виховання моральних і вольових якостей. Однак тільки фізичних вправ недостатньо для виховання у дітей справжньої фізичної культури з широким розумінням її суті і закономірностей. Саме на основі набутих дітьми знань досягається усвідомлення опанування рухових дій. Велике значення у формуванні переконань має власний досвід дітей.

У практиці широко використовують різноманітні прийоми формування знань: бесіди, коментування, пояснення, описування, вказівки, обговорення.

Невід'ємною складовою частиною виховання підрастаючого покоління а школі є фізичне виховання з використанням спортивних ігор, зокрема бадмінтону, який передбачений шкільною програмою. У грі діти вступають у певні взаємини між собою. За таких умов педагог має можливість глибоко вивчати кожного учня, виявляти індивідуальні особливості всіх вихованців і впливати на них у бажаному напрямку.

В процесі проведення занять з фізичної культури на базі ЗОШ №13 м. Лисичанська ми запропонували ввести третім уроком фізичної культури - бадмінтон. Необхідно було довести, чи буде застосування гри бадмінтон ефективно сприяти формуванню мотивації до занять фізичною культурою і спортом. Заняття проводили протягом 3 місяців. В результаті дослідження

з'ясували, що учні 13-14 років стали менше пропускати заняття фізичної культури. У них з'явилась зацікавленість до проведених занять, які сприяли не лише розвитку і вдосконаленню рухових якостей, а й вихованню позитивних рис особистості, естетичного, морально-етичного, культурного виховання підлітків.

Ми провели анкетування з вчителями та учнями 7-9 класів на предмет використання бадмінтону в навчальній діяльності. В опитуванні взяли участь вчителів та 80 учнів. Як з'ясувалося, вчителі фізичної культури використовують бадмінтон для повноцінного і гармонійного розвитку особистості, але не всі вміло і раціонально можуть використовувати його в своїй роботі. 50% вчителів застосовують бадмінтон в навчальному процесі, зокрема і на уроках фізичної культури. 30% вчителів використовують елементи гри бадмінтон під час проведення поза навчальних занять. 100% вчителів вважають, що застосування елементів гри бадмінтон впливає на всебічний і гармонійний розвиток особистості. Вони намагаються різними способами і у різноманітних формах проводити їх у навчальному процесі.

Учні із задоволенням приймають участь у всіх іграх розважального і організовуючого характеру. Найбільше вони люблять урок фізичної культури, де часто і в раціональній формі використовують елементи бадмінтону. 65% учнів вважають, що доцільно використовувати елементи гри на інших предметах шкільного циклу, так як це знижує психологічне навантаження учнів на уроці, підвищує зосередження уваги; удосконалює і закріплює рухові навички; об'єднує міжпредметні зв'язки. Використання бадмінтону на уроках фізичної культури сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості. Запровадження дієвих форм і методів діяльності сприяє ефективному використанню їх для досягнення високої працездатності, розвитку морально-волевих якостей та укріплення здоров'я.

Перспективи подальших розробок. Визначити вплив занять з використанням елементів бадмінтону на рівень соматичного здоров'я підлітків.

Література

І.Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта. - К. ; Олимпийская литература, 2002. - 294с.**2.Рыбаков Д.** Основы спортивного бадминтона. - М. : Физкультура и спорт, 1982. — 350 с.**3.Смириов Ю. Н. - Мж** : Физкультура и спорт, 1990. - 159 с. 4.Шиян О.В. Исследование эффективности влияния занятий бадминтоном на уровень соматического здоровья детей 8-9³ лет //Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : 36. наук. пр. - Харків : ХДАДМ. 2003. -№ 10.-С. 76-83.